Tweede Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2026–2027

37 060 XV **Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2 **MEMORIE VAN TOELICHTING**

INHOUDSOPGAVE

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL 3

1 Begrotingsstaat (najaarsnota) 4

B. BEGROTINGSTOELICHTING 5

1 Leeswijzer 5

2 Beleid 6
2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties 6

3 Beleidsartikelen 12
3.1 Artikel 1 Arbeidsmarkt 12
3.2 Artikel 2 Bijstand, Participatie en Toeslagenwet 14
3.3 Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid 16
3.4 Artikel 4 Jonggehandicapten 18
3.5 Artikel 5 Werkloosheid 19
3.6 Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen 21
3.7 Artikel 7 Kinderopvang 23
3.8 Artikel 8 Oudedagsvoorziening 25
3.9 Artikel 9 Nabestaanden 27
3.10 Artikel 10 Tegemoetkoming ouders 28
3.11 Artikel 11 Uitvoering 30
3.12 Artikel 12 Rijksbijdragen 32
3.13 Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang 33

4 Niet-beleidsartikelen 35
4.1 Artikel 96 Apparaatsuitgaven Kerndepartement 35
4.2 Artikel 99 Nog onverdeeld 36

5 Bijlagen 36
5.1 Bijlage 1: Lijst van afkortingen 36

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

De departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

J.A. Vijlbrief

De Minister van Werk en Participatie

A.A. Aartsen

1 Begrotingsstaat (najaarsnota)

Begrotingsstaat premiegefinancierd

Tabel 1 Wijziging begrotingsstaat premiegefinancierd van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen)			Mutaties 2e suppletoire begroting		
		Verplich-tingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplich-tingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	**93.507.334**	**93.507.334**	**296.286**	**549.074**	**549.074**	**20.714**
	Beleidsartikelen						
1	Arbeidsmarkt	687.473	687.473	0	27.312	27.312	0
3	Arbeidsongeschiktheid	19.202.819	19.202.819	0	20.896	20.896	0
5	Werkloosheid	5.244.701	5.244.701	296.286	238.482	238.482	20.714
6	Ziekte en verlofregelingen	7.071.320	7.071.320	0	362.597	362.597	0
8	Oudedagsvoorziening	58.412.926	58.412.926	0	– 89.017	– 89.017	0
9	Nabestaanden	364.503	364.503	0	– 1.790	– 1.790	0
11	Uitvoeringskosten	2.523.592	2.523.592	0	– 9.406	– 9.406	0

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Tabel 2 Ondergrenzen conform Rijksbegrotingsvoorschriften

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De mutaties van de tweede suppletoire begroting worden toegelicht volgens deze staffel.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire begrotingsgefinancierde uitgavenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	2026
Stand begroting 2026 (inclusief NvW)		**65.707.199**
Stand suppletoire begroting September 2026		**66.431.755**
Belangrijkste 2e suppletoire mutaties		
Afrekening NOW	1	– 17.396
Bijstelling Toeslagenwet (TW)	2	66.494
Bijstelling Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG)	4	– 101.952
Bijstelling Kinderopvangtoeslag (KOT)	7	71.469
Bijstelling Wet Kindgebonden budget (WKB)	10	152.000
Desalderingen	div	8.091
Overboeking met premiegefinancierd (H40)	div	6.864
Overboekingen met andere begrotingshoofdstukken	div	– 20.238
Overige mutaties	div	– 3.642
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**66.593.445**

Toelichting
Belangrijkste mutaties tweede suppletoire begroting 2026
Afrekening Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW)
De definitieve afrekening van de NOW-kosten over 2025 valt € 17,4 miljoen lager uit dan eerder verwacht. Daarmee komt de afrekening met UWV uit op € 12,1 miljoen. Een bijstelling van de NOW-kosten volgt onder andere uit vorderingen die bij de afhandeling wel of niet meer inbaar blijken en kosten die volgen uit bezwaar en beroep.

Bijstelling Toeslagenwet (TW)
Op basis van uitvoeringsinformatie van UWV is de raming van de TW-uitgaven bijgesteld. Dit resulteert in een opwaartse bijstelling van circa € 66,5 miljoen van de uitgaven in 2026. Dit is voor het grootste deel het gevolg van een nabetaling over 2025 van € 42,7 miljoen voor de definitieve afrekening van de uitkeringslasten. Daarnaast is de bijstelling het per saldo effect van een hoger aantal TW-aanvullingen en een lagere gemiddelde hoogte van de TW-aanvullingen in 2026 dan eerder verwacht.

Bijstelling Wajong
Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de uitgaven aan de Wajong voor 2026 met € 102,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit komt voort uit een daling van de gemiddelde jaaruitkering.

Bijstelling KOT
De uitgaven aan de kinderopvangtoeslag (KOT) voor 2026 zijn met € 71,5 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat dan in de vorige raming werd verwacht. Er gaan met name meer kinderen naar de buitenschoolse opvang. Ook zijn er meer nabetalingen dan verwacht doordat het definitief vaststellen van de rechten over het jaar 2025 sneller plaatsvindt dan eerder verwacht.

Bijstelling Wet Kindgebonden budget (WKB)
Uitvoeringsinformatie tot en met de maand augustus 2026 geeft aanleiding om de geraamde Wkb-uitgaven voor 2026 opwaarts bij te stellen met € 152 miljoen. Zowel het voorschot voor toeslagjaar 2026 als de nabetalingen over eerdere jaren vallen hoger uit dan eerder geraamd.

Desalderingen
Er zijn diverse kleine desalderingen (waarbij zowel uitgaven als ontvangsten worden aangepast). De grootste (€ 7,2 miljoen) is voor de verstrekking van een instellingssubsidie aan het waarborgfonds Saneringskredieten (WSK).

Overboeking met premiegefinancierd (H40)
Er zijn diverse overboekingen met het premiegefinancierde begrotingshoofdstuk (H40). De grootste is voor de ophoging (€ 8,2 miljoen) van de middelen voor de Maatwerkregeling duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden (MDIEU) in 2026 om beter aan te sluiten bij het verwachte kasritme.

Overboekingen met andere begrotingshoofdstukken
Er is per saldo voor € 20,2 miljoen aan overboekingen met andere begrotingshoofdstukken verwerkt. De grootste zijn:
– € 9,8 miljoen naar het Gemeentefonds voor de Decentrale Uitkering Aanvullende ondersteuning lokale energie.
– Het ministerie van SZW ondersteunt de inspanning van gemeenten om de arbeidsparticipatie van statushouders zo snel mogelijk na het verkrijgen van de status te verbeteren door middel van startbanen. Hiervoor is € 3,5 miljoen overgeboekt naar het gemeentefonds.

Overige mutaties
Er zijn diverse kleine mutaties.

Tabel 4 Belangrijkste suppletoire begrotingsgefinancierde ontvangstenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	2026
Stand begroting 2026 (inclusief NvW)		**2.630.327**
Stand suppletoire begroting September 2026		**2.688.680**
Belangrijkste 2e suppletoire mutaties		
Afrekening Toeslagenwet (TW)	2	– 5.814
Bijstelling Kinderopvangtoeslag (KOT)	7	– 66.104
Bijstelling Wet op het Kindgebonden Budget (WKB)	10	– 36.000
Afrekening UWV en SVB	10, 11	62.949
Desalderingen	div	8.091
Overige mutaties	div	271
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**2.652.073**

Toelichting
Belangrijkste mutaties tweede suppletoire begroting 2026
Afrekening TW
De terugontvangst van de afrekening over 2025 is teruggedraaid omdat een nabetaling aan het UWV nodig is in plaats van een terugontvangst.

Bijstelling KOT
De ontvangsten Kinderopvangtoeslag zijn op basis van realisatiecijfers tot en met augustus 2026 met € 66,1 miljoen naar beneden bijgesteld.

Bijstelling WKB
De uitvoeringsinformatie tot en met augustus 2026 geeft aanleiding om de geraamde WKB-ontvangsten in 2026 neerwaarts bij te stellen met € 36,0 miljoen. Definitieve vaststellingen over toeslagjaar 2025 leiden minder vaak tot een terugvordering dan in de raming werd aangenomen.

Afrekening UWV en SVB
- Er is een terugontvangst voor de uitvoeringskosten basisdienstverlening UWV in 2025. De grootste terugontvangst is op de uitvoeringskosten Re-integratie Wajong (€ 39,0 miljoen). Daarnaast zijn er terugontvangsten voor de uitvoeringskosten Wajong (€ 3,0 miljoen) en uitvoeringskosten IOW (€ 0,1 miljoen).
- Ook zijn er terugontvangsten van € 6,1 miljoen voor uitvoeringskosten crisisdienstverlening UWV 2025. Het gaat om terugontvangsten op de uitvoeringskosten voor de verschillende NOW-regelingen en voor de kassierstaak.
- Er is een terugontvangst op de begrotingsgefinancierde uitvoeringskosten SVB 2025 (€ 6,8 miljoen). Hierbij gaat het voornamelijk om terugontvangsten op de uitvoeringskosten van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW).

Desalderingen
Er zijn diverse kleine desalderingen (waarbij zowel uitgaven als ontvangsten worden aangepast). De grootste (€ 7,2 miljoen) is voor de verstrekking van de instellingssubsidie aan het waarborgfonds Saneringskredieten (WSK).

Overige mutaties
Er zijn diverse kleine mutaties.

Tabel 5 Belangrijkste suppletoire premiegefinancierde uitgavenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	2026
Stand begroting 2026 (inclusief NvW)		**93.330.920**
Stand suppletoire begroting September 2026		**93.507.334**
Belangrijkste 2e suppletoire mutaties		
Bijstelling Compensatieregeling transitievergoeding (CRTV)	1	27.312
Bijstelling Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA)	3	– 78.439
Bijstelling Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)	3	103.897
Bijstelling Werkloosheidswet (WW)	5	209.591
Bijstelling Wet Arbeid en Zorg (WAZO)	6	35.129
Bijstelling Wet betaald ouderschapsverlof (WBO)	6	15.269
Bijstelling Wet Invoering Extra Geboorteverlof (WIEG)	6	5.118
Bijstelling Regeling Zelfstandig En Zwanger (ZEZ)	6	– 4.911
Bijstelling Ziektewet (ZW)	6	255.376
Bijstelling Algemene Ouderdomswet (AOW)	8	– 89.017
Overboeking met Begrotingsgefinancierd (H15)	11	– 6.864
Overboekingen met andere begrotingshoofdstukken	11	– 1.523
Sociale lasten	div	87.737
Overige mutaties	div	– 9.601
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**94.056.408**

Toelichting

Belangrijkste mutaties tweede suppletoire begroting 2026

Bijstelling Compensatieregeling transitievergoeding (CRTV)

De uitgaven aan de CRTV worden in 2026 naar boven bijgesteld met € 27,3 miljoen. Dit is met name het gevolg van een opwaartse bijstelling van € 25,9 miljoen van CRTV bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid (CRTV LAO). Daarnaast is de CRTV bij pensionering of bedrijfsbeëindiging opwaarts bijgesteld met € 1,4 miljoen.

Bijstelling Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA)

De uitkeringslasten van de IVA worden in 2026 bijgesteld op basis van de bijstellingennota van het UWV. De IVA kent een meevaller van € 78,4 miljoen doordat mensen minder snel doorstromen van de WGA naar de IVA dan eerder verwacht. Daardoor hangt deze meevaller samen met de tegenvaller in de WGA.

Bijstelling Regeling Werkhervatting gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)

De uitkeringslasten van de Regeling Werkhervatting gedeeltelijk Arbeidsgeschikten eigenrisicodragers (WGA ERD) worden in 2026 naar boven bijgesteld met € 40,7 miljoen op basis van de bijstellingennota van het UWV. Als gevolg van een hoger aantal uitkeringsjaren stijgen de verwachte uitkeringslasten van de WGA ERD ten opzichte van de januarinota. Ook de hogere gemiddelde prijs draagt bij aan de hogere verwachte uitkeringslasten.

De uitkeringslasten van de WGA publiekverzekerden worden in 2026 met € 63,2 miljoen opwaarts bijgesteld op basis van de bijstellingennota van het UWV. De WGA kent een tegenvaller die veroorzaakt wordt door een hoger dan verwachte instroom en een lager dan verwachte doorstroom naar de IVA. Deze tegenvaller wordt gedempt door een hoger dan verwachte uitstroom.

Bijstelling Werkloosheidswet (WW)

Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de uitgaven aan WW voor 2026 met € 209,6 miljoen naar boven bijgesteld. Dat komt met name door een hogere gemiddelde WW-uitkering en een iets lagere uitstroom uit de uitkering.

Bijstelling zwangerschaps- en bevallingsverlof voor werknemers (WAZO)

De uitgaven aan de WAZO zijn naar boven bijgesteld (€ 35,1 miljoen). Zowel het aantal uitkeringen als het gemiddelde loon waarop de uitkering is gebaseerd, is hoger uitgekomen dan verwacht.

Bijstelling betaald ouderschapsverlof (WBO)

De uitgaven aan het WBO zijn met € 15,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is grotendeels het gevolg van een hoger dan verwachte gemiddelde uitkering. Daarnaast komt het gebruik van betaald ouderschapsverlof in 2026 licht hoger uit dan verwacht.

Bijstelling aanvullend geboorteverlof voor partners (WIEG)

De verwachte uitgaven aan het WIEG wordt omhoog bijgesteld met € 5,1 miljoen. Dit komt met name doordat het gebruik van het aanvullend geboorteverlof in 2026 hoger uitkomt dan verwacht.

Bijstelling Zwanger en zelfstandigen-regeling (ZEZ)
De uitgaven aan de ZEZ zijn met € 4,9 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit komt grotendeels doordat het aantal zelfstandigen dat in 2026 een beroep doet op de regeling lager uitkomt dan verwacht.

Bijstelling Ziektewet (ZW)
Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de uitgaven aan de ZW voor 2026 per saldo met € 255,4 miljoen opwaarts bijgesteld. Deze toename komt met name doordat het aantal ZW-uitkeringen toeneemt.

Bijstelling Algemene Ouderdomswet (AOW)
Op basis van uitvoeringsinformatie van de SVB zijn de uitgaven aan de AOW per saldo naar beneden bijgesteld met € 89,0 miljoen. De bijstelling kent een aantal oorzaken. Zo is de totale sterfte iets hoger dan eerder geraamd, waardoor het aantal uitkeringen lager uitvalt. Daarnaast is de gemiddelde AOW-opbouw lager dan eerder geraamd, omdat het aantal AOW-gerechtigden in het buitenland naar verhouding toeneemt. Hun opbouw ligt gemiddeld lager dan die van gerechtigden in Nederland. Tot slot is er sprake van een kleiner aandeel alleenstaanden dan eerder verwacht.

Sociale lasten
De sociale lasten (premies betaald over uitkeringen) zijn met € 87,7 miljoen opwaarts bijgesteld. De sociale lasten volgen de wijzigingen in de uitkeringslasten van de onderliggende regelingen.

Overboeking met Begrotingsgefinancierd (H15)
Er zijn diverse overboekingen met het begrotingsgefinancierde begrotingshoofdstuk (H15). De grootste is van de uitvoeringskosten UWV voor de ophoging (€ 8,2 miljoen) van MDIEU-middelen in 2026 om beter aan te sluiten bij het verwachte kasritme voor 2026.

Overboekingen met andere begrotingshoofdstukken
Er wordt € 1,5 miljoen overgeboekt naar BZK voor meergebruik berichtenstromen UWV. De berichtenstromen zijn onderdeel van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).

Overige mutaties
Er zijn diverse kleine mutaties.

Tabel 6 Belangrijkste suppletoire premiegefinancierde ontvangstenmutaties 2026 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Art.	2026
Stand begroting 2026 (inclusief NvW)		**290.609**
Stand suppletoire begroting September 2026		**296.286**
Belangrijkste 2e suppletoire mutaties		
Bijstelling Uitvoeringsfonds voor de overheid (UFO)	5	20.714
Stand 2e suppletoire begroting 2026		**317.000**

Toelichting
Belangrijkste mutaties tweede suppletoire begroting 2026
Bijstelling UFO
Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de ontvangsten voor het Uitvoeringsfonds voor de overheid (UFO) naar boven bijgesteld. De UFO-ontvangsten zijn de WW-uitgaven die UWV declareert voor

werknemers uit de sectoren overheid en onderwijs, die eigenrisicodrager zijn voor de WW. Hogere UFO-ontvangsten betekenen dat de totale WW-uitkeringslasten per saldo afnemen.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1 Arbeidsmarkt

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Arbeidsmarkt, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**306.591**	**– 18.369**	**288.222**
	Uitgaven	**457.773**	**– 15.730**	**442.043**
1.0	**Arbeidsmarkt**	**457.773**	**– 15.730**	**442.043**
	Inkomensoverdrachten	*92.329*	*0*	*92.329*
	Loonkostenvoordelen	92.329	0	92.329
	Subsidies (regelingen)	*313.940*	*– 6.913*	*307.027*
	Overige subsidies algemeen	10.267	448	10.715
	Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen	9.790	– 2.552	7.238
	Stimuleringsregeling LLO in MKB	52.215	0	52.215
	Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid	29.499	– 17.396	12.103
	Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden	205.296	12.919	218.215
	Subsidie meer uren werkt	6.373	0	6.373
	Subsidieregeling duurzame inzetbaarheid	500	– 332	168
	Opdrachten	*45.471*	*– 8.185*	*37.286*
	Opdrachten	45.471	– 8.185	37.286
	Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	*185*	*– 172*	*13*
	Ministerie van VWS	56	– 56	0
	Ministerie van EZ en LVVN	129	– 116	13
	Bijdrage aan agentschappen	*5.057*	*0*	*5.057*
	Agentschap RIVM	4.957	0	4.957
	Agentschap CJIB	100	0	100
	Bijdrage aan medeoverheden	*791*	*– 460*	*331*
	DU Work in NL	791	– 460	331
	Ontvangsten	**14.580**	**1.900**	**16.480**

Tabel 8 Ontvangsten artikel 1 Arbeidsmarkt, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Ontvangsten**	**14.580**	**1.900**	**16.480**
1.0	**Arbeidsmarkt**	**14.580**	**1.900**	**16.480**
	Ontvangsten	*14.580*	*1.900*	*16.480*
	Algemeen	1.180	1.900	3.080
	Boeten	13.400	0	13.400

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 15,7 miljoen bij de uitgaven en – € 18,4 miljoen bij de verplichtingen. Bij de ontvangsten is de mutatie € 1,9 miljoen.

Uitgaven
- De MDIEU-kasuitgaven (Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden) worden in 2026 opgehoogd met € 12,9 miljoen om beter aan te sluiten bij het verwachte kasritme. De bijbehorende verplichtingen zijn al eerder aangegaan.
- De definitieve afrekening van de NOW-kosten over 2025 valt € 17,4 miljoen lager uit dan eerder verwacht. Daarmee komt de afrekening met UWV uit op € 12,1 miljoen. Een bijstelling van de NOW-kosten volgt onder andere uit vorderingen die bij de afhandeling wel of niet meer inbaar blijken en kosten die volgen uit bezwaar en beroep.

Budgettaire gevolgen van beleid, premiegefinancierd

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Arbeidsmarkt, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**687.473**	**27.312**	**714.785**
	Uitgaven	**687.473**	**27.312**	**714.785**
1.0	**Arbeidsmarkt**	**687.473**	**27.312**	**714.785**
	Inkomensoverdrachten	*687.473*	*27.312*	*714.785*
	Compensatieregeling transitievergoeding na langdurige AO	676.580	25.863	702.443
	Compensatieregeling transitievergoeding bij pensionering of overlijden	10.893	1.449	12.342
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 27,3 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

Uitgaven
De uitgaven aan de Compensatieregeling transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid (CRTV LAO) worden in 2026 naar boven bijgesteld met € 25,9 miljoen op basis van de bijstellingennota van het UWV. Dit wordt verklaard door een hoger dan eerder verwacht aantal uitbetalingen. Daarnaast is de CRTV bij pensionering of bedrijfsbeëindiging opwaarts bijgesteld met € 1,4 miljoen. Dit is het gevolg van een hoger aantal uitkeringen en een lagere gemiddelde prijs.

3.2 Artikel 2 Bijstand, Participatie en Toeslagenwet

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Bijstand, Participatie en Toeslagenwet, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**9.646.612**	**88.456**	**9.735.068**
	Uitgaven	**9.468.353**	**119.477**	**9.587.830**
2.0	**Bijstand, Participatiewet en toeslagenwet**	**9.468.353**	**119.477**	**9.587.830**
	Inkomensoverdrachten	*9.314.150*	*80.337*	*9.394.487*
	Macrobudget participatiewetuitkering en intertemporele tegemoetkoming	8.195.747	10.256	8.206.003
	Tozo en Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet (Bbz 2004)	6.835	316	7.151
	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO)	558.702	3.216	561.918
	Toeslagenwet (TW)	539.642	66.494	606.136
	Bijstand overig	786	55	841
	Onderstand (Caribisch Nederland)	12.438	0	12.438
	Subsidies (regelingen)	*83.407*	*21.346*	*104.753*
	Stichting Beheer Collectieve Middelen (SBCM)	2.800	0	2.800
	NIBUD	809	0	809
	Overige subsidies algemeen	36.059	8.630	44.689
	Alle kinderen doen mee	15.725	727	16.452
	Waarborgfonds sanering	0	7.239	7.239
	Geldzorgen Armoede en Schulden (Gas)	9.260	1.250	10.510
	Subsidies Arbeidsmarktinfrastructuur	18.754	3.500	22.254
	Opdrachten	*45.869*	*18.994*	*64.863*
	Opdrachten algemeen	45.194	19.069	64.263
	Opdrachten Arbeidsmarktinfrastructuur	675	– 75	600
	Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	*2.200*	*– 1.200*	*1.000*
	Financiën	2.200	– 1.200	1.000
	Bijdrage aan sociale fondsen	*10.000*	*0*	*10.000*
	Pensioenfonds Wsw	10.000	0	10.000
	Bijdrage aan agentschappen	*300*	*0*	*300*
	DUO	300	0	300
	Bijdrage aan medeoverheden	*12.418*	*0*	*12.418*
	Bijzondere uitkeringen	10.859	0	10.859
	SPUK Grensinformatiepunten	1.559	0	1.559
	Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	*9*	*0*	*9*
	Contributie Administratief Centrum voor de sociale zekerheid van de Rijnvarenden (CASS)	9	0	9
	Ontvangsten	**63.407**	**676**	**64.083**

Tabel 11 Ontvangsten artikel 2 Bijstand, Participatie en Toeslagenwet, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amende-menten) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art. Ontvangsten	**63.407**	**676**	**64.083**
2.0 Bijstand, Participatiewet en toeslagenwet	**63.407**	**676**	**64.083**
Ontvangsten	*63.407*	*676*	*64.083*
Algemeen	23.001	676	23.677
Tozo retour kapitaal verstrekkingen	40.406	0	40.406

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 88,5 miljoen bij de verplichtingen en € 119,5 miljoen bij de uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie € 0,1 miljoen.

Uitgaven

- Toeslagenwet (TW): Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV is de raming van de TW-uitgaven bijgesteld. Dit resulteert in een opwaartse bijstelling van circa € 66,5 miljoen in 2026. De opwaartse bijstelling is voor het grootste deel het gevolg van een nabetaling over 2025 van € 42,7 miljoen voor de definitieve afrekening van de uitkeringslasten. Daarnaast is de opwaartse bijstelling het per saldo effect van een hoger aantal TW-aanvullingen en een lagere gemiddelde hoogte van de TW-aanvullingen in 2026 dan eerder verwacht.
- Noodfonds Energie: Het kasbudget voor het Noodfonds Energie wordt met € 31,0 miljoen verhoogd vanuit het budget voor 2027, aangezien de eerste betaling aan de stichting Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) voor de tegemoetkomingsregeling in 2026 plaatsvindt. Het ritme van het verplichtingenbudget wijzigt niet.
- DU energie: In deze tweede suppletoire begroting heeft het kabinet besloten € 10 miljoen vrij te maken voor gemeenten, zodat zij op basis van door TNE aangeleverde gegevens lokale ondersteuning kunnen bieden aan huishoudens met een hoge energierekening of verborgen energiearmoede. Huishoudens kunnen hiervoor toestemming geven aan TNE om hun gegevens te delen met gemeenten. De benodigde € 10 miljoen hiervoor wordt overgeboekt naar het Gemeentefonds via een decentralisatie-uitkering (DU).

3.3 Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Arbeidsongeschiktheid, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**266.840**	**– 1.402**	**265.438**
	Uitgaven	**266.840**	**– 1.402**	**265.438**
3.0	**Arbeidsongeschiktheid**	**266.840**	**– 1.402**	**265.438**
	Inkomensoverdrachten	*1.799*	*0*	*1.799*
	Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)	1.799	0	1.799
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*265.041*	*– 1.402*	*263.639*
	Uitvoering individuele plaatsing & steun	10.511	– 1.402	9.109
	Vergoedingsregeling WIA (herstel)acties	254.530	0	254.530
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 1,4 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

Budgettaire gevolgen van beleid, premiegefinancierd

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Arbeidsongeschiktheid, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**19.202.819**	**20.896**	**19.223.715**
	Uitgaven	**19.202.819**	**20.896**	**19.223.715**
3.0	**Arbeidsongeschiktheid**	**19.202.819**	**20.896**	**19.223.715**
	Inkomensoverdrachten	*19.047.538*	*19.877*	*19.067.415*
	WAO	2.850.178	– 2.176	2.848.002
	IVA	6.408.439	– 78.439	6.330.000
	WGA	6.343.828	63.174	6.407.002
	WAZ	61.171	– 170	61.001
	WGA eigenrisicodragers	699.278	40.723	740.001
	Sociale lasten	2.684.644	– 3.235	2.681.409
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*155.281*	*1.019*	*156.300*
	Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW/WW	155.281	1.019	156.300
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 20,9 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

Uitgaven

– Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA): de uitkeringslasten van de IVA worden met € 78,4 miljoen naar beneden bijgesteld op basis van de bijstellingennota van het UWV. De IVA kent een meevaller die voortkomt doordat mensen minder snel doorstromen van de WGA naar de IVA dan eerder verwacht. Daardoor hangt deze meevaller samen met de tegenvaller in de WGA.
– Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten publiekverzekerden (WGA): de uitkeringslasten van de WGA publiek worden met € 63,2 miljoen opwaarts bijgesteld op basis van de bijstellingennota van het UWV. Zowel de instroom, de uitstroom als de doorstroom naar de IVA zijn lager uitgevallen, voornamelijk als gevolg van een lager aantal voorschotten dan eerder verwacht. Doordat de daling in de uitstroom en doorstroom groter is dan de daling in de instroom is er sprake van een tegenvaller. De tegenvaller wordt gedempt door een lager dan verwachte gemiddelde prijs.
– Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten eigenrisicodragers (WGA ERD): de uitkeringslasten van de WGA ERD worden naar boven bijgesteld met € 40,7 miljoen op basis van de bijstellingennota van het UWV. Als gevolg van een hoger aantal uitkeringsjaren stijgen de verwachte uitkeringslasten van de WGA-eigenrisicodragers. Dit wordt gedempt door een lager dan verwachte gemiddelde prijs.
– De sociale lasten (premies betaald over uitkeringen) worden met € 3,2 miljoen neerwaarts bijgesteld als gevolg van de per saldo lagere uitgaven aan de WAO, IVA, WGA (exclusief eigenrisicodragers) en WAZ (Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen).

3.4 Artikel 4 Jonggehandicapten

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Jonggehandicapten, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**5.063.916**	**– 107.772**	**4.956.144**
	Uitgaven	**5.063.916**	**– 107.772**	**4.956.144**
4.0	**Jonggehandicapten**	**5.063.916**	**– 107.772**	**4.956.144**
	Inkomensoverdrachten	*4.977.959*	*– 101.952*	*4.876.007*
	Wajong	4.977.959	– 101.952	4.876.007
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*85.957*	*– 5.820*	*80.137*
	Re-integratie Wajong	85.957	– 5.820	80.137
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt - € 107,8 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

Uitgaven
Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de uitgaven aan de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) voor 2026 met € 102,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit komt voort uit een daling van de gemiddelde jaaruitkering in de oude Wajongregelingen, als gevolg van een hoger gemiddeld inkomen dat Wajonggerechtigden naast hun uitkering verdienen.

3.5 Artikel 5 Werkloosheid

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Werkloosheid, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**99.118**	**– 6.378**	**92.740**
	Uitgaven	**99.118**	**– 6.378**	**92.740**
5.0	**Werkloosheid**	**99.118**	**– 6.378**	**92.740**
	Inkomensoverdrachten	*95.710*	*– 6.705*	*89.005*
	Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)	95.705	– 6.705	89.000
	Cessantiawet (Caribisch Nederland)	5	0	5
	Subsidies (regelingen)	*2.800*	*0*	*2.800*
	Werkgeverssubsidie praktijkleren	2.800	0	2.800
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*0*	*327*	*327*
	Arbeidsmarktdienstverlening	0	327	327
	Bijdrage aan agentschappen	*608*	*0*	*608*
	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	608	0	608
	Ontvangsten	**971**	**2.215**	**3.186**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 6,4 miljoen bij de verplichtingen en de uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie € 2,2 miljoen.

Uitgaven
Op basis van realisaties van het UWV stellen we de IOW-uitgaven (Wet inkomensvoorziening oudere werklozen) voor 2026 met € 6,7 miljoen naar beneden bij. Het aantal IOW-uitkeringen ligt naar verwachting lager dan eerder verwacht.

Budgettaire gevolgen van beleid, premiegefinancierd

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Werkloosheid, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**5.244.701**	**238.482**	**5.483.183**
	Uitgaven	**5.244.701**	**238.482**	**5.483.183**
5.0	**Werkloosheid**	**5.244.701**	**238.482**	**5.483.183**
	Inkomensoverdrachten	*5.226.544*	*244.039*	*5.470.583*
	WW	4.466.050	209.591	4.675.641
	Sociale lasten	760.494	34.448	794.942
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*18.157*	*– 5.557*	*12.600*

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Re-integratie WW	3.088	212	3.300
	Scholing WW	15.069	– 5.769	9.300
	Ontvangsten	**296.286**	**20.714**	**317.000**

Tabel 17 Ontvangsten artikel 5 Werkloosheid, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Ontvangsten**	**296.286**	**20.714**	**317.000**
5.0	**Werkloosheid**	**296.286**	**20.714**	**317.000**
	Ontvangsten	*296.286*	*20.714*	*317.000*
	Ufo	296.286	20.714	317.000

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 238,5 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie € 20,7 miljoen.

Uitgaven

– Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de uitgaven aan de WW met € 209,6 miljoen naar boven bijgesteld. Dat komt met name door een hogere gemiddelde WW-uitkering en een iets lagere uitstroom uit de uitkering.
– De sociale lasten (premies betaald over uitkeringen) worden met € 34,4 miljoen opwaarts bijgesteld als gevolg van de verwachte hogere uitgaven aan de WW-uitkering.

Ontvangsten

Op basis van realisaties van het UWV worden meer ontvangsten van het Uitvoeringsfonds voor de overheid (Ufo-ontvangsten) verwacht. De ontvangsten worden met € 20,7 miljoen naar boven bijgesteld. De WW-uitgaven nemen per saldo af bij hogere Ufo-ontvangsten.

3.6 Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 Ziekte en verlofregelingen, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**23.127**	**3.784**	**26.911**
	Uitgaven	**23.127**	**3.784**	**26.911**
6.0	**Ziekte en verlofregelingen**	**23.127**	**3.784**	**26.911**
	Inkomensoverdrachten	*23.127*	*3.784*	*26.911*
	Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS)	7.136	649	7.785
	Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)	12.423	0	12.423
	Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB)	3.568	3.135	6.703
	Ontvangsten	**2.763**	**– 348**	**2.415**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 3,8 miljoen bij de verplichtingen en de uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie - € 0,3 miljoen.

Uitgaven
Op basis van realisaties van de SVB zijn de verwachte uitgaven aan de Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB) met € 3,1 miljoen naar boven bijgesteld. Uit de realisaties volgt dat het aantal toekenningen hoger ligt dan eerder verwacht.

Budgettaire gevolgen van beleid, premiegefinancierd

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 Ziekte en verlofregelingen, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**7.071.320**	**362.597**	**7.433.917**
	Uitgaven	**7.071.320**	**362.597**	**7.433.917**
6.0	**Ziekte en verlofregelingen**	**7.071.320**	**362.597**	**7.433.917**
	Inkomensoverdrachten	*7.071.320*	*362.597*	*7.433.917*
	ZW	2.869.629	255.376	3.125.005
	WAZO	1.815.618	35.129	1.850.747
	WAZO aanvullend geboorteverlof partners	321.406	5.118	326.524
	Wet Betaald ouderschapsverlof (WBO)	877.530	15.269	892.799
	WAZO zelfstandigen	111.911	– 4.911	107.000
	Sociale lasten	1.075.226	56.616	1.131.842

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 362,6 miljoen bij de verplichtingen en de uitgaven.

Uitgaven

– Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV zijn de uitgaven aan de Ziektewet (ZW) per saldo met € 255,4 miljoen opwaarts bijgesteld. Deze toename komt grotendeels door een stijging van het aantal ZW-gerechtigden in alle vangnetgroepen, zowel als gevolg van meer instroom als een toename van de ziekteduur.
– Op basis van nieuwe realisatiegegevens van het UWV zijn de verwachte WAZO-uitgaven (zwangerschaps- en bevallingsverlof) met € 35,1 miljoen naar boven bijgesteld. Zowel het gebruik als het gemiddelde uitkeringsbedrag zijn hoger uitgekomen.
– De uitgaven aan het betaald ouderschapsverlof (Wbo) zijn met € 15,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is grotendeels het gevolg van een hogere gemiddelde jaaruitkering. Daarnaast komt het gebruik licht hoger uit dan eerder werd verwacht.
– De sociale lasten (premies betaald over uitkeringen) worden met € 56,6 miljoen opwaarts bijgesteld als gevolg van de hogere uitgaven aan de ZW- en WAZO-uitkeringen.

3.7 Artikel 7 Kinderopvang

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 20 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 Kinderopvang (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	**6.235.115**	**39.517**	**6.274.632**
	Uitgaven	**6.235.115**	**39.517**	**6.274.632**
7.0	**Kinderopvang**	**6.235.115**	**39.517**	**6.274.632**
	Inkomensoverdrachten	*6.177.574*	*40.448*	*6.218.022*
	Kinderopvangtoeslag	6.177.574	40.448	6.218.022
	Subsidies (regelingen)	*10.507*	*1.148*	*11.655*
	Kinderopvang	4.410	0	4.410
	Subsidies Caribisch Nederland	6.097	1.148	7.245
	Opdrachten	*4.166*	*– 931*	*3.235*
	Overige Opdrachten	2.659	0	2.659
	Opdrachten Caribisch Nederland	1.244	– 986	258
	Opdrachten Stelselherziening KO	263	55	318
	Bekostiging	*19.647*	*– 1.148*	*18.499*
	Stichting Projectenbureau Publieke Gezondheid van de Vereniging van Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland (Projectbureau PGV)	1.833	0	1.833
	Kinderopvang BES	17.814	– 1.148	16.666
	Bijdrage aan agentschappen	*9.892*	*0*	*9.892*
	Agentschap DUO	9.892	0	9.892
	Bijdrage aan medeoverheden	*13.329*	*0*	*13.329*
	Versterking Kinderopvang Samenwerking BES(t) 4 kids CN	6.320	0	6.320
	SPUK kwijtschelden schulden Kinderopvang	7.009	0	7.009
	Ontvangsten	**2.144.610**	**– 66.104**	**2.078.506**

Tabel 21 Uitsplitsing ontvangsten artikel 7 Kinderopvang (bedragen x € 1.000)

Art.		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
	Ontvangsten	**2.144.610**	**– 66.104**	**2.078.506**
7.0	**Kinderopvang**	**2.144.610**	**– 66.104**	**2.078.506**
	Ontvangsten	*2.144.610*	*– 66.104*	*2.078.506*
	Algemeen	480	0	480
	Terugontvangsten kinderopvangtoeslag	277.759	– 66.104	211.655
	Werkgeversbijdrage Kinderopvang	1.866.371	0	1.866.371

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 39,5 miljoen bij de uitgaven en de verplichtingen. Bij de ontvangsten is de mutatie - € 66,1 miljoen.

Uitgaven
De uitgaven aan Kinderopvangtoeslag voor 2026 zijn met € 40,4 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat dan in de vorige raming werd verwacht. Er gaan met name meer kinderen naar de buitenschoolse opvang. Ook zijn er meer nabetalingen dan verwacht doordat het definitief vaststellen van de rechten over het jaar 2025 sneller loopt dan eerder verwacht. De verlaging van het ingroeipad richting het nieuwe kinderopvangstelsel in 2027 heeft juist een neerwaarts effect op de uitgaven in 2026, doordat de kinderopvangtoeslag reeds in de maand vooraf aan de ouders wordt overgemaakt.

Ontvangsten
De ontvangsten Kinderopvangtoeslag zijn op basis van realisatiecijfers tot en met augustus 2026 met € 66,1 miljoen naar beneden bijgesteld.

3.8 Artikel 8 Oudedagsvoorziening

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 Oudedagsvoorziening, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**68.248**	**– 546**	**67.702**
	Uitgaven	**68.410**	**– 546**	**67.864**
8.0	**Oudedagsvoorziening**	**68.410**	**– 546**	**67.864**
	Inkomensoverdrachten	*67.518*	*– 192*	*67.326*
	AOV inclusief tegemoetkoming (Caribisch Nederland)	65.390	0	65.390
	Overbruggingsregeling AOW	268	– 17	251
	Gebaar erkenning Surinaamse ouderen	1.860	– 175	1.685
	Opdrachten	*892*	*– 354*	*538*
	Opdrachten	892	– 354	538
	Ontvangsten	**32**	**58**	**90**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 0,5 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie € 0,1 miljoen.

Tabel 23 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 Oudedagsvoorziening, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**58.412.926**	**– 89.017**	**58.323.909**
	Uitgaven	**58.412.926**	**– 89.017**	**58.323.909**
8.0	**Oudedagsvoorziening**	**58.412.926**	**– 89.017**	**58.323.909**
	Inkomensoverdrachten	*58.412.926*	*– 89.017*	*58.323.909*
	AOW	58.412.926	– 89.017	58.323.909
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 89,0 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

Uitgaven
Op basis van uitvoeringsinformatie van de SVB zijn de uitgaven aan de Algemene Ouderdomswet (AOW) per saldo naar beneden bijgesteld met € 89,0 miljoen. De bijstelling kent een aantal oorzaken. Zo is de totale sterfte iets hoger dan eerder geraamd, waardoor het aantal uitkeringen lager uitvalt. Daarnaast is de gemiddelde AOW-opbouw lager dan eerder geraamd, omdat de verwachting is dat het aantal AOW-gerechtigden dat gedurende hun opbouwperiode in het buitenland hebben verbleven naar verhouding toeneemt. Hun opbouw ligt gemiddeld lager dan die van gerechtigden in Nederland. Tot slot is er sprake van een kleiner aandeel alleenstaanden dan eerder verwacht.

3.9 Artikel 9 Nabestaanden

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Nabestaanden, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**3.329**	**0**	**3.329**
	Uitgaven	**3.329**	**0**	**3.329**
9.0	**Nabestaanden**	**3.329**	**0**	**3.329**
	Inkomensoverdrachten	*3.329*	*0*	*3.329*
	AWW (Caribisch Nederland)	3.329	0	3.329
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Budgettaire gevolgen van beleid, premiegefinancierd

Tabel 25 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Nabestaanden, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**364.503**	**– 1.790**	**362.713**
	Uitgaven	**364.503**	**– 1.790**	**362.713**
9.0	**Nabestaanden**	**364.503**	**– 1.790**	**362.713**
	Inkomensoverdrachten	*364.503*	*– 1.790*	*362.713*
	ANW	340.526	– 1.719	338.807
	Tegemoetkoming ANW	5.618	21	5.639
	Sociale lasten	18.359	– 92	18.267
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 1,8 miljoen bij de uitgaven en de verplichtingen.

Uitgaven
De uitvoeringsinformatie van de SVB over 2026 geeft aanleiding om de verwachte Anw-uitgaven (Algemene Nabestaandenwet) neerwaarts bij te stellen met € 1,7 miljoen. Dit is het gevolg van een hoger volume en lagere gemiddelde uitkeringshoogte dan eerder werd verwacht.

3.10 Artikel 10 Tegemoetkoming ouders

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 26 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 10 Tegemoetkoming ouders, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**10.148.721**	**174.529**	**10.323.250**
	Uitgaven	**10.148.721**	**174.529**	**10.323.250**
10.0	**Tegemoetkoming ouders**	**10.148.721**	**174.529**	**10.323.250**
	Inkomensoverdrachten	*10.148.721*	*174.529*	*10.323.250*
	Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	4.896.821	– 1.494	4.895.327
	Wet op het Kindgebonden Budget (WKB)	5.235.759	176.023	5.411.782
	Kinderbijslagvoorziening BES	16.141	0	16.141
	Ontvangsten	**298.880**	**– 29.008**	**269.872**

Tabel 27 Uitsplitsing ontvangsten artikel10 Tegemoetkoming ouders, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amende-menten) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Ontvangsten**	**298.880**	**– 29.008**	**269.872**
10.0	**Tegemoetkoming ouders**	**298.880**	**– 29.008**	**269.872**
	Ontvangsten	*298.880*	*– 29.008*	*269.872*
	Terugontvangsten	298.880	– 29.008	269.872

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 174,5 miljoen bij de verplichtingen en de uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie – € 29,0 miljoen.

Uitgaven
De uitgaven aan de Wet op het Kindgebonden Budget (WKB) worden met € 176,0 miljoen naar boven bijgesteld:
- Het kabinet heeft direct na Prinsjesdag besloten om het wetsvoorstel tweede knikpunt WKB (inclusief envelop versterking van gezinnen) met één jaar uit te stellen[1]. Per saldo wordt het budget daarom met € 23,9 miljoen verhoogd.
- Uitvoeringsinformatie tot en met de maand augustus 2026 geeft aanleiding om geraamde WKB-uitgaven opwaarts bij te stellen met € 152,0 miljoen. Zowel het voorschot voor toeslagjaar 2026 als de nabetalingen over eerdere jaren vallen hoger uit dan eerder geraamd.

[1] Motie Stoffer Kamerstukken II 2026-2027, 37020, nr 25 en motie Bikker-Bontenbal Kamerstukken II 2026-2027, 37020, nr. 30

Ontvangsten

– De uitvoeringsinformatie tot en met de maand augustus 2026 geeft aanleiding om de geraamde ontvangsten voor de Wet op het Kindgebonden Budget (WKB) neerwaarts bij te stellen met € 36,0 miljoen. Definitieve vaststellingen over eerdere toeslagjaren leiden minder vaak tot een terugvordering dan in de raming werd aangenomen.
– Daarnaast heeft de SVB in 2024 circa € 7,0 miljoen minder aan kinderbijslag uitgegeven dan aanvankelijk aan de SVB heeft bevoorschot. Dit bedrag is in 2026 als ontvangst verrekend.

3.11 Artikel 11 Uitvoering

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 28 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Uitvoering, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**777.402**	**– 8.253**	**769.149**
	Uitgaven	**777.402**	**– 8.253**	**769.149**
11.0	**Uitvoering**	**777.402**	**– 8.253**	**769.149**
	Opdrachten	*3.043*	*– 2.094*	*949*
	Handhaving en gegevensuitwisseling	3.043	– 2.094	949
	Bekostiging	*10.736*	*0*	*10.736*
	Uitvoeringskosten CN	10.736	0	10.736
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*762.297*	*– 6.159*	*756.138*
	Uitvoeringskosten UWV	538.874	755	539.629
	Uitvoeringskosten SVB	198.919	– 5.856	193.063
	Uitvoeringskosten Bureau Informatie Diensten Nederland (BIDN)	24.504	– 1.058	23.446
	Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	*1.326*	*0*	*1.326*
	Landelijk Clientenraad	1.326	0	1.326
	Ontvangsten	**0**	**55.957**	**55.957**

Tabel 29 Uitsplitsing ontvangsten artikel 11 Uitvoering, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amende-menten) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Ontvangsten**	**0**	**55.957**	**55.957**
11.0	**Uitvoering**	**0**	**55.957**	**55.957**
	Ontvangsten	*0*	*55.957*	*55.957*
	Algemeen	0	55.957	55.957

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 8,3 miljoen bij de verplichtingen en de uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie € 56,0 miljoen.

Uitgaven

- Er is een herschikking van € 3,5 miljoen voor Subsidies Arbeidsmarkt-infrastructuur voor de subsidies Van Werk Naar werk en Regionale beraden voor de jaren 2025 en 2026.
- Er is een meevaller van € 2,6 miljoen bij de begrotingsgefinancierde uitvoeringskosten van de SVB door lager uitgevallen kosten op basis van uitvoeringstoetsen.

Ontvangsten

- Er is een terugontvangst op de uitvoeringskosten UWV naar aanleiding van de afrekening van het jaarverslag UWV 2025 op de Basisdienstverlening. De grootste terugontvangst is op de uitvoeringskosten Reintegratie Wajong (€ 39,0 miljoen). Daarnaast zijn er terugontvangsten voor de uitvoeringskosten Wajong (€ 3,0 miljoen) en uitvoeringskosten IOW (€ 0,1 miljoen).
- Ook zijn er terugontvangsten op de uitvoeringskosten UWV crisisdienstverlening (€ 6,1 miljoen) naar aanleiding van de afrekening van het jaarverslag UWV 2025. Het gaat om terugontvangsten op de uitvoeringskosten voor de verschillende NOW-regelingen en voor de kassierstaak.
- Er is een terugontvangst op de begrotingsgefinancierde uitvoeringskosten SVB naar aanleiding van de afrekening van het jaarverslag SVB 2025 (€ 6,8 miljoen). Hierbij gaat het voornamelijk om terugontvangsten op de uitvoeringskosten van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW).

Budgettaire gevolgen van beleid, premiegefinancierd

Tabel 30 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Uitvoering, premiegefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**2.523.592**	**– 9.406**	**2.514.186**
	Uitgaven	**2.523.592**	**– 9.406**	**2.514.186**
11.0	**Uitvoeringskosten**	**2.523.592**	**– 9.406**	**2.514.186**
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*2.523.592*	*– 9.406*	*2.514.186*
	Uitvoeringskosten UWV	2.294.161	– 7.602	2.286.559
	Uitvoeringskosten SVB	229.431	– 1.804	227.627
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt - € 9,4 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

3.12 Artikel 12 Rijksbijdragen

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 31 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 Rijksbijdragen, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**32.664.689**	**1.598**	**32.666.287**
	Uitgaven	**32.664.689**	**1.598**	**32.666.287**
12.0	**Rijksbijdragen**	**32.664.689**	**1.598**	**32.666.287**
	Bijdrage aan sociale fondsen	*32.664.689*	*1.598*	*32.666.287*
	Kosten heffingskortingen AOW	4.064.700	0	4.064.700
	Vermogenstekort Ouderdomsfonds	28.279.500	0	28.279.500
	Tegemoetkoming arbeidsongeschikten	210.760	1.598	212.358
	Zwangere zelfstandigen	109.729	0	109.729
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 1,6 miljoen bij de verplichtingen en de uitgaven.

3.13 Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang

Budgettaire gevolgen van beleid, begrotingsgefinancierd

Tabel 32 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang, begrotingsgefinancierd (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**475.355**	**– 18.799**	**456.556**
	Uitgaven	**465.712**	**– 18.799**	**446.913**
13.0	**Inburgering en Integratie**	**465.712**	**– 18.799**	**446.913**
	Inkomensoverdrachten	*35.942*	*0*	*35.942*
	Remigratiewet	35.942	0	35.942
	Subsidies (regelingen)	*25.640*	*– 1.807*	*23.833*
	Opbouw kennisfunctie integratie	2.981	0	2.981
	Vluchtelingenwerk Nederland	1.229	0	1.229
	Overige subsidies algemeen	9.700	– 207	9.493
	Vroege Integratie en Participatie	11.730	– 1.600	10.130
	Opdrachten	*21.442*	*– 6.892*	*14.550*
	Opdracht Integratie	20.942	– 6.392	14.550
	Remigratie	500	– 500	0
	Bijdrage aan ZBO's/RWT's	*40.085*	*– 6.000*	*34.085*
	COA	40.085	– 6.000	34.085
	Bijdrage aan agentschappen	*33.101*	*– 4.100*	*29.001*
	Agentschap DUO	33.101	– 4.100	29.001
	Bijdrage aan medeoverheden	*289.645*	*0*	*289.645*
	Gemeenten inburgeringsvoorzieningen	289.645	0	289.645
	Leningen	*19.857*	*0*	*19.857*
	DUO	19.857	0	19.857
	Ontvangsten	**57.122**	**– 905**	**56.217**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 18,8 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie - € 0,9 miljoen.

Uitgaven

– Het ministerie van SZW ondersteunt de inspanning van gemeenten om de arbeidsparticipatie van statushouders zo snel mogelijk na het verkrijgen van de status te verbeteren door middel van startbanen. Hiervoor is € 3,5 miljoen overgeboekt naar het gemeentefonds.
– Er wordt € 6,2 miljoen afgeboekt ter dekking van de DU Energie (zie toelichting onder artikel 2). Dit komt van de subsidie Vroege Integratie en Participatie (€ 1,6 miljoen vanwege minder reiskosten statushouders en minder screeningsgesprekken), Agentschap DUO (€ 4,1 miljoen vanwege hogere ontvangsten van terugbetaalde leningen) en Opdrachten Remigratie (€ 0,5 miljoen).

– Er wordt € 6,0 miljoen van de bijdrage aan COA afgeboekt (vanwege minder trajecten voorinburgering) ter dekking van rechtszaken over het macrobudget.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 96 Apparaatsuitgaven Kerndepartement

Tabel 33 Artikel 96 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**667.237**	**50.207**	**717.444**
	Uitgaven	**670.983**	**– 3.793**	**667.190**
96.0	**Apparaat Kerndepartement**	**670.983**	**– 3.793**	**667.190**
	Personele uitgaven	*537.455*	*– 1.550*	*535.905*
	eigen personeel	510.835	– 7.407	503.428
	externe inhuur	19.348	5.200	24.548
	overige personele uitgaven	7.272	657	7.929
	Materiële uitgaven	*133.528*	*– 2.243*	*131.285*
	overige materiële uitgaven	22.337	1.059	23.396
	ICT	33.400	– 4.582	28.818
	bijdrage aan SSO's	77.791	1.280	79.071
	Ontvangsten	**106.315**	**– 1.048**	**105.267**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt € 50,2 miljoen bij de verplichtingen en – € 3,8 miljoen bij de uitgaven. Bij de ontvangsten is de mutatie – € 1,0 miljoen.

Verplichtingen
De RSO heeft diverse meerjarige contracten afgesloten. Hiervoor wordt het verplichtingenbudget in 2026 verhoogd met € 54,0 miljoen. Dit heeft geen invloed op de kasuitgaven in 2026.

4.2 Artikel 99 Nog onverdeeld

Tabel 34 Artikel 99 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

		Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Art.	**Verplichtingen**	**18.267**	**– 14.542**	**3.725**
	Uitgaven	**18.267**	**– 14.542**	**3.725**
99.0	**Nog onverdeeld**	**18.267**	**– 14.542**	**3.725**
	Nog te verdelen	**18.267**	**– 14.542**	**3.725**
	waarvan apparaat	13.142	– 13.142	0
	waarvan programma	5.125	– 1.400	3.725
	Ontvangsten	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Het totaal van de mutaties tweede suppletoire begroting bedraagt – € 14,5 miljoen bij de verplichtingen en uitgaven.

Uitgaven
Er is € 12,6 miljoen van de ontvangen loon- en prijsbijstelling niet tot besteding gekomen.

5 Bijlagen

5.1 Bijlage 1: Lijst van afkortingen

Tabel 35 Afkortingen

Afkorting	Betekenis
ACOI	Adviescommissie Openbaarheid en Informatiehuishouding
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AHK	Algemene heffingskorting
AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AMvB	Algemene maatregel van bestuur
Anw	Algemene Nabestaandenwet / Nabestaandenfonds
AO	Arbeidsongeschiktheid, of Algemeen Overleg
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland, of Arbeidsongeschiktheidsverzekering
AOW	Algemene Ouderdomswet / Ouderdomsfonds
APP	Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ASB	Assurantiebelasting
ATW	Arbeidstijdenwet
avv	Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds
Awir	Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland, of Algemene Weduwen en Wezenwet
AZC	Asielzoekerscentrum
BAZ	Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen

Afkorting	Betekenis
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BES	Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (samen Caribisch Nederland)
BIDN	Bureau InformatieDiensten Nederland
BIKK	Bijdrage in kosten kortingen
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BMIP	Brabants Migratie Informatiepunt
BNC	Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen
BNPL	Buy Now Pay Later
BRP	Basisregistratie Personen
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BZ	(Ministerie van) Buitenlandse Zaken
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CASS	Administratief Centrum voor de sociale zekerheid van de Rijnvarenden
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CMD	Common Mental Disorder
CN	Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius, Saba)
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CSE	Chronic solvent-induced encephalopathy, een aandoening van het centrale zenuwstelsel als gevolg van de langdurige blootstelling aan oplosmiddelen
Ctgb	College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden
DGA	Duurzaam geen arbeidsvermogen
DI	Duurzame inzetbaarheid
DKIZ	Dubbele kinderbijslag intensieve zorg
DMS	Document Management Systeem
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EK	Eerste Kamer
ELA	European Labour Authority (Europese Arbeidsautoriteit)
EMU	Economische en Monetaire Unie
EPA	Ernstige psychische aandoening
EPSCO	Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken
ERD ZW	Eigenrisicodragen Ziektewet
ESB-regeling	Subsidieregeling voor scholing en re-integratie van personen met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESF+	Europees Sociaal Fonds Plus
ETK-regeling	Extra Territoriale Kosten regeling
EU	Europese Unie
EZ	(Ministerie van) Economische Zaken
FIN	(Ministerie van) Financiën
G&VW	Gezond en Veilig Werken
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio
GIPs	Grensinformatiepunten
GWV	Generieke Werkgeversvoorziening
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HLA	Hoofdlijnenakkoord
HVP	Herstel- en Veerkrachtplan
IAS	Instituut Asbestslachtoffers
IB	Inlichtingenbureau
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek

Afkorting	Betekenis
IBPV	Instelling voor bedrijfspensioenvoorziening
IHH	Informatiehuishouding
ILO	International Labour Organization
IO&E	Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
IOAOW	Inkomensondersteuning AOW-gerechtigden
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IORP	Europese Pensioenfondsrichtlijn
IOW	Inkomensvoorziening Oudere Werklozen
IPS	Individuele Plaatsing en Steun
IUSD	Integratie-uitkering sociaal domein
IVA	Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten
JenV	(Ministerie van) Justitie en Veiligheid
Jeugd-LIV	Tegemoetkoming verhoging minimumjeugdloon, of Minimumjeugdloonvoordeel
KIS	Kennisplatform Inclusief Samenleven
KO	Kinderopvang
KOT	Kinderopvangtoeslag
LCR	Landelijke Cliëntenraad
LIV	Lage-inkomensvoordeel
LKS	Loonkostensubsidie
LKV	Loonkostenvoordelen
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LOCOV	Longitudinaal Onderzoek Cohort Oekraïense Vluchtelingen
LOCS	Longitudinaal Onderzoek Cohort Statushouders
LRK	Landelijk Register Kinderopvang
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
MCKW	Mobiliteitscentrum Kolenketen Westhaven
MDIEU	Maatwerkregeling duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden
MEV	Macro-economische Verkenning
MIP	Meerjarig investeringsprogramma
Mkb	Midden- en kleinbedrijf
MKBA	Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse
MIn	Miljoen
NCDR	Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme
NEA	Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden
NGF	Nationaal Groeifonds
Nibud	Nationaal instituut voor budgetvoorlichting
NL	Nederland
NLA	Nederlandse Arbeidsinspectie
NOW	Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid
NPLV	Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid
NVVK	Branchevereniging voor schuldhulpverlening, sociaal bankieren en bewindvoering
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OBR	Overbruggingsregeling AOW
OCTAS	Onafhankelijke commissie toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OPS	Organo Psycho Syndroom
OV	Ongevallenverzekering Caribisch Nederland
Pgb	Persoonsgebonden budget
PGV	Stichting Projectenbureau Publieke Gezondheid van de Vereniging van Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland
PIP	Plan Inburgering en Participatie
POC KOT, of POK	Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
PPI	Premiepensioeninstelling
PRK	Personenregister Kinderopvang
Pro	Praktijkonderwijs

Afkorting	Betekenis
pSG	Plaatsvervangend secretaris-generaal
PWRI	Pensioenfonds Werk en (Re-)Integratie
RBK	Register Buitenlandse Kinderopvang
RBV	Rijksbegrotingsvoorschriften
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland (unit Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
REACH CLP	Registration, Evaluation, Authorisation en restriction of Chemicals and Classification, Labelling en Packaging
REACT-EU	Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
RIHH	Regeringscommissaris Informatiehuishouding
RIS	Rapportage integratie en samenleven
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RNI	Registratie niet-ingezetenen
RMT	Regionaal mobiliteitsteam
RSO	Rijksschoonmaakorganisatie
RVO	Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland
RVU	Regeling voor vervroegde uittreding
RvW	Regeling van Werkzaamheden
RWC	Regionale werkcentra
RWT	Rechtspersoon met een Wettelijke Taak
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SBCM	Stichting Beheer Collectieve Middelen
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SEA	Strategische Evaluatie Agenda
SER	Sociaal-economische Raad
SG	Secretaris-generaal
SiSa	Single information Single audit
SLIM	Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen
SMI	Sociaal-medische indicatie
SOWIS	Subsidieondersteuning Werkgevers Inzet Statushouders
SPUK	Specifieke Uitkering
SSO	Shared Service Organisatie
STAP	Stimulering Arbeidsmarktpositie
Stb.	Staatsblad
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
Sw	Sociale werkvoorziening
SZ	Sociale Zekerheid
SZI	(Directoraat Generaal) Sociale Zekerheid en Integratie
SZW	(Ministerie van) Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers
TK	Tweede Kamer
TNO	Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
TOGS	Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TSB	Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten
TVL	Tegemoetkoming Vaste Lasten
TW	Toeslagenwet
Twv	Tewerkstellingsvergunning
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid
UN	United Nations
UVB	Uitvoering Van Beleid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Vbar	Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden
VE	Voorschoolse educatie
VGR	Voortgangsrapportage

Afkorting	Betekenis
VIA	Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt
VIM	Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
Vso	Voortgezet speciaal onderwijs
Vut	Vervroegde uittreding
vwo	Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wab	Wet arbeidsmarkt in balans
WagwEU	Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
Wamil	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAS	Wet aanpak schijnconstructies
WaU	Werk aan Uitvoering
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WBO	Wet betaald ouderschapsverlof
WEA	Werkgevers Enquête Arbeid
WEU	Wet eenmalige gegevensuitvraag werk en inkomen
Wfw	Wet flexibel werken
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WGO	Wetgevingsoverleg
Whk	Werkhervattingskas
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WKB	Wet op het Kindgebonden Budget
Wko	Wet kinderopvang
Wlz	Wet langdurige zorg
Wml	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag / Wettelijk minimumloon
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
Wsnp	Wet schuldsanering natuurlijke personen
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtl	Wet tegemoetkomingen loondomein
Wtp	Wet toekomst pensioenen
Wtta	Wet toelating ter beschikkingstelling van arbeidskrachten
WW	Werkloosheidswet
WJW	Wet werken waar je wilt
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
ZEA	Zelfstandigen Enquête Arbeid
ZEZ	Regeling Zelfstandig En Zwanger
ZonMw	Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
ZV	Ziekteverzekering Caribisch Nederland
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZW	Ziektewet
zzp	Zelfstandige zonder personeel